

Пасько О. М. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики та психології Одеського державного університету внутрішніх справ, м. Одеса
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9555-1101>

Структурні компоненти готовності слідчого до професійної діяльності

Метою статті є узагальнення наукового стану розроблення та уніфікація єдиної структури компонентів готовності працівників органів досудового розслідування до професійної діяльності. Це надасть можливість визначити певні критерії вимог, яким повинен відповідати сучасний висококваліфікований та компетентний слідчий. **Методологія.** Для виконання поставлених завдань, з метою вивчення різних поглядів, уточнення змісту окремих понять, сутності компонентів готовності слідчого до професійної діяльності використано теоретичні методи дослідження: аналіз, порівняння, узагальнення науково-теоретичних і дослідних даних, систематизацію тощо. **Наукова новизна** полягає в тому, що: удосконалено структурні елементи, які є компонентами готовності слідчого до професійної діяльності, з урахуванням функціональних обов'язків працівників органів досудового розслідування; уперше запропоновано визначити мотиваційний компонент не як окремий елемент, а як пусковий механізм для інших взаємопов'язаних компонентів (емоційного, когнітивного та діяльнісного); подальшого розвитку набула необхідність у процесі професійного відбору кадрів до Національної поліції України враховувати компоненти як обов'язкову складову, якій повинен відповідати слідчий. **Висновки.** У роботі проаналізовано наукові підходи дослідження компонентів готовності слідчого до професійної діяльності й визначено елементи, які є її структурними компонентами: емоційний, когнітивний і діяльнісний, які детерміновані мотиваційним. Акцентовано на тому, що зазначені компоненти є взаємопов'язаними та взаємозалежними, і їх урахування є важливим у процесі професійного відбору кадрів до Національної поліції України.

Ключові слова: готовність; компонент; емоційний; когнітивний; діяльнісний; мотиваційний.

Вступ

Сучасний стан державотворення обумовлений наявністю сукупності змін у соціальній, політичній та економічній сферах, які суттєво впливають на всі елементи державних органів. Важливі реформи відбулися й в органах Національної поліції України.

Актуальним питанням є готовність слідчих підрозділів Національної поліції України бути спроможними на найвищому професійному рівні виконувати функціональні обов'язки. Саме тому важливим є визначення вимог, яким повинен відповідати слідчий.

З метою здійснення якісного відбору кандидатів до органів Національної поліції України, слід ознайомлювати їх з вимогами для визначення рівня їхньої компетентності.

Компоненти готовності слідчого до професійної діяльності вивчали у своїх наукових працях такі провідні вчені: О. М. Бандурка, С. Д. Максименко, В. С. Медведєв, Л. І. Мороз, О. М. Цільмак, С. І. Яковенко та ін. Оскільки дослідження відбувалися в різні періоди, то наразі їхні результати потребують змін та уточнень відповідно до реформування поліцейської системи.

Особливості підготовки та формування готовності до професії працівника поліції аналізували О. М. Бандурка, В. І. Барко, В. Д. Берназ, В. Л. Васильєв, А. В. Дулов, М. І. Єникеев, Л. І. Казміренко, В. О. Криволапчук,

В. Я. Марчак, В. С. Медведєв, І. М. Охріменко, А. Р. Ратинов, В. В. Романов, А. М. Столяренко, М. І. Томчук, О. М. Цільмак, Ю. В. Чуфаровський, Г. Х. Яворська, С. І. Яковенко та інші.

Проблеми удосконалення готовності працівників до діяльності висвітлили у своїх дослідженнях такі вчені в галузі психології: В. О. Алаторцев, Л. В. Веденов, М. І. Дьяченко, Л. А. Кандибович, Г. С. Костюк, В. І. Лебедев, Б. Ф. Ломов, І. О. Машук, В. О. Моляко, Т. А. Оболдіна, В. В. Рибалко, П. А. Рудик, А. Є. Томілова, Б. О. Федоришин, Н. С. Філатова та ін.

Особливості компонентів готовності працівників до діяльності детальніше проаналізували такі вчені: І. Н. Андреев, Ю. М. Антонян, О. М. Бандурка, Б. Блум, Л. М. Богдан, С. П. Бочаров, В. В. Васильєв, О. Р. Вовк, Ф. Є. Водолазський, С. А. Волгін, С. В. Гаркуша, Л. А. Гончаренко, О. А. Добрянський, М. І. Д'яченко, В. В. Зарицька, О. В. Землянська, В. Є. Емінов, М. І. Єникеев, Н. Г. Іванов, Л. О. Кандибович, Н. Б. Карпушин, Н. А. Кибальна, О. Ф. Конуп, О. В. Кришевич, М. А. Кузнєцов, Манфред Ке де Врі, Л. О. Матохнюк, В. С. Медведєв, О. О. Самойленко, Д. В. Софіян та інші.

Важливим аспектом є потреба у висококваліфікованих і компетентних слідчих для підрозділів Національної поліції України. З огляду на це необхідним є формулювання чітких вимог, яким повинен відповідати працівник. Тому структурний підхід у дослідженні компонентів

готовності працівників до діяльності надасть можливість змістовного розгляду кожного з компонентів, які у сукупності повинні бути притаманні слідчому.

Мета і завдання дослідження

Метою наукової роботи є уніфікація єдиної структури компонентів готовності працівників органів досудового розслідування для формування та розвитку компетентного поліцейського на найвищому професійному рівні.

Відповідно до мети дослідження було поставлено такі завдання:

1. Розглянути сучасний стан наукової розробки компонентів готовності слідчого до професійної діяльності.

2. Систематизувати й уніфікувати єдині та взаємопов'язані компоненти готовності слідчого до професійної діяльності з урахуванням специфіки поліцейської сфери.

3. Обґрунтувати необхідність і доцільність компонентів готовності слідчого до професійної діяльності у процесі професійного відбору до органів Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу

Попередньо була визначена дефініція терміна «*готовність*» – це інтегральний стан особистості, який визначає здатність до діяльності та бездіяльності в певній сфері (особистісній, соціальній, професійній).

Проте зміст терміна не цілком відображає сутність вимог до готовності слідчого у професійній діяльності. Виникає потреба структурованого підходу дослідження до цього питання та систематизації й узагальнення компонентів готовності слідчого до професійної діяльності.

Так, цікавою є думка провідного науковця В. С. Медведєва, який детально визначив внутрішній світ особистості слідчого та виокремив три основні сфери – спрямованості, операціональності та модуляційності (Medvediev, 2019). Спрямованість – одна з найбільш значущих сторін особистості, яка містить її погляди, переконання, ідеали, інтереси, потреби, цілі, життєві плани, мотиви поведінки тощо. Цій сфері належить системоутворювальна, пріоритетна роль у психології особистості. Операціональна сфера містить психологічні елементи, які здійснюють виконавчу частину діяльності та

забезпечують досягнення необхідного результату. Вона об'єднує дві групи компонентів: морально-ділові та професійно-ділові. Модуляційна сфера здійснює динамічний вплив на інші сфери особистості та їх прояви.

Здійснивши аналіз і систематизацію наукових надбань у сфері готовності особистості слідчого до професійної діяльності, науковці визначають такі компоненти:

– когнітивний, практичний і мотиваційний (Н. О. Мазур);

– мотиваційно-цільовий компонент, змістово-операційний (С. В. Гаркуша);

– емоційно-когнітивний, потребо-мотиваційний, комунікативно-продуктивний і професійно-креативний (С. К. Шандрук);

– змістовий і діяльнісний компоненти (С. А. Литвиненко);

– змістовий і процесуально-діяльнісний компоненти (І. В. Гавриш);

– мотиваційний, загальнопрофесійний та емоційно-вольовий (О. А. Добрянський);

– мотиваційний, орієнтаційний, емоційно-вольовий (Р. Т. Сімко);

– мотиваційний, орієнтаційний, емоційно-вольовий, змістовий (когнітивний), операційний, контрольньо-оцінний (Т. Л. Білоус);

– мотиваційно-ціннісний, когнітивний, професійно особистісний, діяльнісний (О. Л. Алексєєв);

– мотиваційний, когнітивний, операційний, емоційно-вольовий (О. М. Керницький);

– мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний (Г. М. Артюшин);

– мотиваційний, пізнавальний, емоційний, вольовий (М. І. Д'яченко та Л. О. Кандибович);

– мотиваційний, когнітивний, операційно-процесуальний, емоційно-вольовий (О. А. Добрянський);

– особистісно-функціональний, мотиваційний, емоційно-вольовий (Н. Г. Іванова);

– мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний (Л. О. Матохнюк) та ін.

Отже, зважаючи на специфіку професійної діяльності слідчого, визначаємо три компоненти готовності (емоційний, когнітивний та діяльнісний), які детерміновані четвертим компонентом – мотиваційним (див. рисунок). Розглянемо детальніше кожен із них на науковому рівні та надамо їм змістовну характеристику.

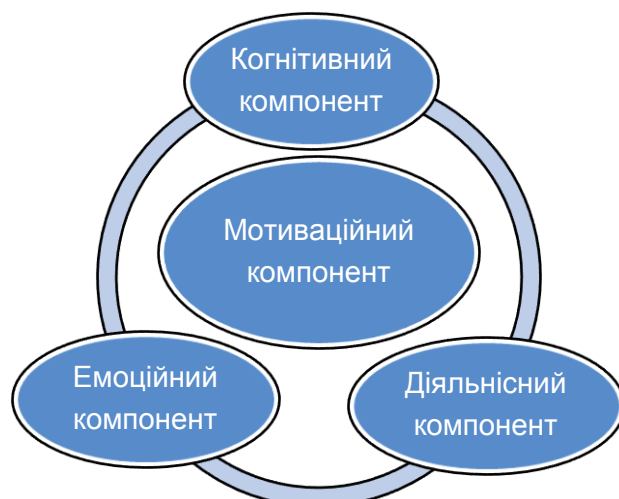

Рис. Компоненти готовності слідчого до професійної діяльності

Емоційний компонент готовності слідчого до професійної діяльності вивчали такі науковці: І. Н. Андреев, Б. Блум, В. В. Васильєв, Ф. Є. Водолазський, Л. А. Гончаренко, М. І. Д'яченко, Н. Г. Іванова, В. В. Зарицька, Л. О. Кандибович, О. Ф. Конуп, О. В. Кришевич, М. А. Кузнєцов, Манфред Ке де Врі, О. Р. Ратинов, А. С. Тарновська, Л. Д. Удалова та ін. Саме вони акцентували увагу на емоційно-вольовій і ціннісно-спонукальній сферах особистості слідчого та аналізували емоційно-вольову й ціннісно-спонукальну сфери особистості слідчого в забезпеченні ефективного та якісного розслідування.

Емоції дозволяють оцінювати вплив на організм різноманітних подразників, виконуючи майже миттєву інтеграцію всіх функцій організму, завдяки чому можна визначити корисність чи шкідливість існуючого чинника. Виникненню будь-якої потреби завжди передують емоції незадоволення, що посилюється під час кожної невдалої спроби задоволення потреби, якщо результат вчинку не досягнув поставленої мети. Біологічне значення негативних емоцій у цьому випадку полягає в тому, що вони спонукають організм до подолання перешкод, які заважають задоволенню потреб. Водночас задоволення потреб спричиняє виникнення позитивної емоції (задоволення, радості тощо).

Позитивні емоції виконують функцію «нагороди» за успіхи в діяльності, спрямованої на задоволення наявних проблем людини, а також дозволяють організму швидко оцінити задоволення потреб. Вони пов'язані з механізмами сенсорного насичення, широко наведеними в процесах задоволення статевих, харчових та інших потреб.

Вищі емоції (почуття) виникають у процесі задоволення або незадоволення духовних потреб і мають яскраво виражений суспільний

характер, що свідчить про ставлення людини як суспільної істоти до різних сторін і явищ життя.

Існує чимала кількість класифікацій емоцій людини. Вони поділяються на базові й вторинні. І саме серед вторинних є емоція практична, тобто зв'язок з успішністю або неуспішністю діяльності, бажанням домогтися успіху в роботі, наявністю труднощів. Емоції виявляються в почуттях напруги, захопленні роботою, милуванні результатами своєї праці, приємній утомі, задоволенні від продуктивності дня.

Для слідчого емоційний компонент готовності є важливим у процесі врахування готовності до професійної діяльності.

Підтвердженням значущості врахування емоційної складової особистості є наукові досягнення Манфреда Ке де Врі. Учений назвав основні характеристики людей з високим емоційним потенціалом: вони більш схильні до стійких міжособистісних відносин, мотивують себе та інших, активніші за інших, новатори й творці, лідери, продуктивніше працюють в умовах стресу та кардинальних змін, перебувають у гармонії із собою. Людина з високим емоційним інтелектом успішно долає перешкоди на шляху до своєї мети, протидіє фрустрації шляхом створення необхідної самомотивації; регулює прояви власного настрою й утримується від тривалого депресивного стану, співчуває іншим людям, стримує імпульсивні спонукання до дії без достатнього обмірковування її можливих наслідків (Manfred, 2001).

Цікавим є підхід Б. Блума щодо формування емоційної сфери особистості фахівця. Науковець акцентує увагу на таких елементах:

– сприйняття – готовність і здатність отримувати емоційно забарвлену інформацію, уважність до вислуховування інших, сприйнятливості соціальних проблем;

– реагування – активна участь особистості в самовдосконаленні, вияв цікавості до навчання, участь в обговореннях групових проблем;

– ціннісні орієнтації – від простого прийняття ціннісної орієнтації до повної прихильності, прояв поваги до індивідуальних і культурних відмінностей;

– організація – процес поєднання різних ціннісних орієнтацій, уникнення розбіжностей між ними та відповідальність за поведінку;

– поширення – деяка система цінностей з огляду на переконання, ідеї та погляди, упевненість у роботі, соціальна й психологічна адаптованість (Bloom, 1956).

Отже, проаналізувавши наукові підходи дослідження *емоційного компонента готовності слідчого до професійної діяльності*, встановлюємо, що це – здатність до емоційного переживання, відгуку та оцінювання, які виникають під впливом зовнішніх чи внутрішніх подразників.

Когнітивний компонент готовності слідчого до професійної діяльності є важливим у процесі виконання обов'язків у трудовій сфері, оскільки переважна частина діяльності слідчого обумовлена інтелектуальним навантаженням щодо обмірковування матеріалів кримінального провадження та встановлення істини.

Серед таких науковців, як Ю. М. Антонян, О. М. Бандурка, Л. М. Богдан, С. П. Бочарова, О. Р. Вовк, О. А. Добрянський, М. І. Д'яченко, В. Е. Емінов, М. І. Єнікеєв, О. В. Землянська, Л. О. Кандибович, Н. Б. Карпушина, Н. А. Кибальна, Н. О. Мазур, Л. О. Матохнюк, Ю. В. Чуфаровський існує велика кількість досліджень у сфері когнітивного, аналітичного, пізнавального, пізнавально-операційного, мисленнєвого компонентів тощо. Усі ці терміни мають єдиний зміст і тлумачення. Проте коректніше визначати й називати його саме як когнітивний компонент, оскільки у перекладі з латинської мови *cognitio* – пізнання, пізнавання, ознайомлення і позначається як багаторівнева система, яка забезпечує виконання всіх основних когнітивних функцій центральної нервової системи.

Так, О. А. Поканевич визначає когнітивний компонент як професійні знання та особливості мислення в екстремальній ситуації (Pokanevych, 2019).

Науковець Г. М. Кот вважає, що носіологічний компонент – це система професійно значущих психологічних знань, вищий рівень яких визначається науковим рівнем, єдність теоретичного й практичного аспектів, сучасність, готовність до застосування (Kot, 2017).

Особливий думку щодо психологічної готовності особистості до успішного виконання професійної діяльності має Л. О. Матохнюк (Matokhniuk, 2006). На думку науковця, когнітивний компонент охоплює систему знань,

необхідних для успішної діяльності (знання професійних обов'язків, функцій, оцінка їхньої суспільної значущості, знання способів, методів, засобів вирішення професійних завдань, усвідомлення своїх можливостей, здібностей, особливостей та ймовірних змін у службовій діяльності тощо). Але цей же автор у зміст поняття «готовність» включає професійну компетентність, що зі свого боку призводить до об'єднання термінів «готовність» і «компетентність», а це різні дефініції.

Як вважає Л. М. Богдан, до пізнавально-операційного аспекту психологічної готовності майбутніх фахівців соціальної сфери належать професійна спрямованість уваги, уявлень, сприймання, пам'яті, мислення, здібності, знання, дії, операції та заходи, необхідні для успішного здійснення професійної діяльності (Bohdan, 2016). Погоджуючись із думкою науковця, слід додати, що крім врахування психічних пізнавальних процесів, також важливим для слідчого є врахування психічних станів.

Натомість Н. А. Кибальна визначає когнітивний компонент як систему знань про: сутність та предмет управлінської діяльності; зміст управлінських завдань та обов'язків; методи та засоби управління особовим складом (Kybalna, 2018). Важко погодитися з думкою науковця, оскільки зміст і сутність когнітивного компонента не обмежені сукупністю знань – слідчий може знати, але не бути готовим та спроможним застосовувати ці знання.

Отже, проаналізувавши наукові підходи дослідження *когнітивного компонента готовності слідчого до професійної діяльності*, встановлюємо, що це здатність до розумового сприйняття та обробки інформації, які обумовлені пізнанням, самопізнанням, розвинутим інтелектом, широким світоглядом, аналітичним складом розуму, розумінням професійних обов'язків, оцінюванням їхньої значущості, можливість знаходити шляхи їх реалізації.

Діяльнісний компонент готовності слідчого до професійної діяльності вивчали такі провідні науковці, як: С. А. Волгіна, С. В. Гаркуша, О. А. Добрянський, Н. Б. Карпушина, Н. А. Кибальна, Л. О. Матохнюк, О. О. Самойленко, Д. В. Софіян та ін.

У наукових роботах діяльнісний компонент має й інші назви: операціональний, змістово-операційний, операційно-процесуальний, операційно-діяльнісний, професійно-діяльнісний, організаційно-діяльнісний тощо. Більш коректним і змістовним є використання терміна «діяльнісний», оскільки він безпосередньо у широкому аспекті охоплює професійну сферу слідчого, тобто це компонент, який реалізується шляхом діяльності.

Діяльнісний компонент Н. А. Кибальна репрезентує як уміння начальників караулів: розв'язувати управлінські завдання; прогнозувати

дії та їх наслідки; контролювати та регулювати діяльність підлеглих. Саме цей компонент пов'язаний з виявом таких якостей, як: цілеспрямованість, наполегливість, упевненість, сумлінність, старанність, дисциплінованість, вимогливість, самостійність, самокритичність, зібраність тощо (Кубална, 2018).

Слід зазначити, що колектив авторів (О. М. Харцій, Т. О. Перевозна, С. В. Лубенець) схильний до думки, що психологічна готовність менеджера до управління проектною діяльністю у своїй структурі має такі самі складові, як і готовність до будь-якої професійної діяльності, а саме: операційну, функціональну й особистісну (Khartsii, Perevozna, & Lubenets, 2016).

Отже, розглянувши наукові підходи дослідження *діяльнісного компонента готовності слідчого до професійної діяльності* встановлюємо, що це здатність до ефективного виконання професійних обов'язків.

Мотиваційний компонент готовності слідчого до професійної діяльності визначили у своїх працях такі науковці: Л. М. Богдан, С. А. Волгіна, С. В. Гаркуша, О. А. Добрянський, М. І. Д'яченко, Н. Г. Іванова, Л. О. Кандилович, Н. А. Кибальна, Н. О. Мазур, Л. О. Матохнюк, С. І. Улинець, О. М. Цільмак, С. І. Яковенко та інші.

Становлення та розвиток особистості пов'язані з потребами, які безпосередньо обумовлені підтримкою існування людини як біологічного виду. У процесі життєдіяльності, взаємодії з соціальним середовищем потреби не лише набувають розвитку – з'являються нові, не пов'язані безпосередньо з уже наявними – соціальними потребами в спілкуванні, отриманні нової інформації тощо.

Потреби (біологічні) нерозривно поєднані з бажаннями, які впливають на поведінку індивіда та обумовлюють спрямованість особистості.

Розкриття сутності поняття мотивації дає можливість зрозуміти, що саме і як забезпечує активність і спрямованість поведінки, та які фактори спонукають і підтримують поведінкову активність на певному рівні. Серед цих факторів переважають потреби – це переживання необхідності у певних умовах, без яких людина не буде нормально розвиватися, жити (їжа, вода, світло, затишок тощо).

Потреби та бажання пов'язані з наявністю внутрішнього відчуття незадоволення, «неспокою», з об'єктивним дефіцитом того, що необхідно людині для їх усунення. А мотивація безпосередньо спрямовує та наставляє людину на шлях самовдосконалення.

Колектив авторів (Ю. А. Курнишев, Т. В. Палагнюк, О. Д. Гауряк, М. М. Осадець) визначає мотиваційний компонент готовності як форму психічно активного стану особистості й

складну її якість, так звану системну інтеграційну властивість особистості (Kurnyshev, Palahniuk, Hauriak, & Osadets, 2019).

Науковець Л. О. Матохнюк стосовно психологічної готовності особистості до успішного виконання професійної діяльності визначила мотиваційно-ціннісний компонент, який містить вибіркочу спрямованість на професійну діяльність (потреба успішно вирішувати професійні завдання, стійка позитивна мотивація до професії, інтереси, ідеали фахівця, вищі почуття, переконання в необхідності професії, бажання досягти успіху й показати себе якнайкраще тощо) (Matokhniuk, 2006).

Так, Н. Кибальна зазначає, що мотиваційний компонент готовності начальників караулів до управлінської діяльності є провідним, системоутворювальним, навколо якого концентруються когнітивний і діяльнісний компоненти, а також є детермінантою їхньої професійної поведінки в процесі управління підрозділом (Кубална, 2018).

Науковець І. І. Андрієвський залучає до мотиваційного компонента потребу успішно виконувати поставлену задачу, інтерес до діяльності у сфері медицини, бажання і прагнення професійно виконувати діяльність і досягати професійного успіху в ній (Andriievskiy, 2019).

Кожне ставлення несе в собі могутній мотиваційний заряд, джерела якого містяться у сфері потреб людини. Мотиваційні тенденції є «енергетичним» компонентом ставлення, який визначає його силу та значення. У процесі формування ставлення поповнюється багатьма змістовними, інформаційними характеристиками, які визначають його індивідуальну своєрідність і місце у свідомості людини.

Отже, розглянувши наукові підходи дослідження *мотиваційного компонента готовності слідчого до професійної діяльності* встановлюємо, що це пусковий механізм (потреба, установки, мета) до якісного й ефективного виконання професійних обов'язків.

Слід зазначити, що мотиваційний компонент ми не можемо визначати окремо, оскільки він є пусковим механізмом для взаємодії усіх інших компонентів, які також взаємопов'язані між собою. Насамперед мотивація завжди є певною внутрішньою рушійною силою, яка спонукає особу до дії (бездіяльності) або певного типу й стереотипу поведінки, і завжди пов'язана з потребами самовизначення та реалізації в усіх соціальних ролях.

Для того щоб компоненти готовності слідчого до професійної діяльності були взаємопов'язаними, вони повинні бути обумовлені рушійною силою потреб до їх виконання, які забезпечуються тільки мотиваційним компонентом.

Наукова новизна

Удосконалено структурні елементи, які формують компоненти готовності слідчого до професійної діяльності, з урахуванням функціональних обов'язків працівників органів досудового розслідування.

Уперше запропоновано мотиваційний компонент визначати не окремим елементом, а як пусковий механізм для інших взаємопов'язаних компонентів (емоційний, когнітивний і діяльнісний).

Висновки

У науковій роботі було розглянуто наукові підходи дослідження компонентів готовності

слідчого до професійної діяльності та визначено їхні характеристики.

Також виокремлено чотири елементи, які утворюють структурні компоненти готовності слідчого до професійної діяльності: емоційний, когнітивний і діяльнісний, які детерміновані мотиваційним. Слід зазначити, що всі вони взаємопов'язані та взаємозалежні.

Запропоновано в процесі професійного відбору кадрів до Національної поліції України враховувати компоненти як необхідну складову визначення найвищого рівня професійної компетентності поліцейського.

REFERENCES

- Andrievskiy, I.I. (2019). Osobystisna vidpovidalnist yak rushina syla rozvytku psycholohichnoi hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv medychnoi sfery do profesiinoi diialnosti [Personal responsibility as a driving force for the development of psychological readiness of future medical professionals to work]. *Psychological journal*, 5(11), 34-48. doi: <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.11> [in Ukrainian].
- Bloom, B. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. Published Simultaneously in the Dominion of Canada.
- Bohdan, L.M. (2016). Psykholohichna hotovnist yak skladova profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sotsialnoi sfery [Mental set as a component of professional preparation of future social service workers]. *Aktualni problemy psykholohii, Current problems of psychology*, 11(14), 5-13. doi: <https://doi.org/10.1038/nri933> [in Ukrainian].
- Khartsii, O.M., Perevozna, T.O., & Lubenets, S.V. (2016). Pidhotovka maibutnikh spetsialistiv do efektyvnoho upravlinnia [Preparation of future specialists for effective management]. *Nauka i osvita, Science and education*, 7, 40-44. doi: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-7-8> [in Ukrainian].
- Kot, H.M. (2017). Formuvannia psykholohichnoi hotovnosti studentiv do profesiinoi diialnosti [Formation of psychological readiness for professional activity]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka, Pedagogical activity: Theory and Practice*, 27, 66-70. doi: <https://doi.org/0000-0002-5670-9743> [in Ukrainian].
- Kurnyshev, Yu., Palahniuk, T., Hauriak, O., & Osadets, M. (2019). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiinoi diialnosti [Formation of readiness of future teachers of physical culture for professional activity]. *Naukovyi visnyk instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy, Scientific Bulletin of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 18, 8-20. doi: [10.32835/2223-5752.2019.18.125-130](https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.125-130) [in Ukrainian].
- Kybalna, N. (2018). Hotovnist do upravlinskoj diialnosti v konteksti optymizatsii profesiinoi pidhotovky nachalnykh karauliv pozhezhnoriativalnykh pidrozdiliv [Readiness for management activity in context of optimization of professional preparation of firefighting commanders]. *Pedahohichniy chasopys Volyni, Pedagogical magazine of Volyn*, 3(10), 127-134 [in Ukrainian].
- Manfred, F.R. (2001). *The Leadership Mystique: A User's Manual for the Human Enterpris*. Financial Times Prentice Hall.
- Matokhniuk, L.O. (2006). Formuvannia psykholohichnoi hotovnosti maibutnikh inzheneriv-prykordonnykh do profesiinoi diialnosti [Formation of psychological readiness of future border engineers for professional activity]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Khmelnytskyi. doi: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2017> [in Ukrainian].
- Medvediev, V.S. (2019). Osobystist slidchoho yak problema yurydychnoi psykholohii [Personality of the investigator as a problem of legal psychology]. *Pravo i bezpeka, Law and security*, 1(72), 97-103. doi: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.1.133> [in Ukrainian].
- Pokanevych, O.A. (2019). Aspekty formuvannia psykholohichnoi hotovnosti pozhezhnykh-riativalnykh do ekstremalnoho vydu diialnosti [Aspects of mental set formation of firefighting commanders for extreme activity]. *Psychological journal*, 7, 122-129. doi: <https://doi.org/0000-0002-8948-3816> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Андрієвський І. І. Особистісна відповідальність як рушійна сила розвитку психологічної готовності майбутніх фахівців медичної сфери до професійної діяльності. *Psychological journal*. 2019. Т. 5. Вип. 11. С. 34–48. doi: <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.11>
- Bloom B. *Taxonomy of Educational Objectives : Handbook 1*. Published Simultaneously in the Dominion of Canada, 1956. 654 p.
- Богдан Л. М. Психологічна готовність як складова професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. *Актуальні проблеми психології*. 2016. Т. XI. Вип. 14. С. 5–13. doi: <https://doi.org/10.1038/nri933>.
- Харцій О. М., Перевозна Т. О., Лубенець С. В. Підготовка майбутніх спеціалістів до ефективного управління. *Наука і освіта*. 2016. № 7. С. 40–44. doi: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-7-8>.

- Кот Г. М. Формування психологічної готовності студентів до професійної діяльності. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2017. № 27. С. 66–70. (Серія «Психологія. Педагогіка». doi: <https://doi.org/0000-0002-5670-9743>).
- Курнишев Ю., Палагнюк Т., Гауряк О., Осадець М. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України*. 2019. № 18. С. 8–20. (Серія «Професійна педагогіка»). doi: <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.125-130>.
- Кибальна Н. Готовність до управлінської діяльності в контексті оптимізації професійної підготовки начальників караулів пожежнорятувальних підрозділів. *Педагогічний часопис Волині*. 2018. № 3 (10). С. 127–134.
- Manfred F. R. *The Leadership Mystique: A User's Manual for the Human Enterpris*. Financial Times Prentice Hall, 2001. 326 p.
- Матохнюк Л. О. Формування психологічної готовності майбутніх інженерів-прикордонників до професійної діяльності: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Хмельницький, 2006. 20 с. doi: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2017>.
- Медведев В. С. Особистість слідчого як проблема юридичної психології. *Право і безпека*. 2019. № 1 (72). С. 97–103. doi: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.1.133>.
- Поканевич О. А. Аспекти формування психологічної готовності пожежних-рятувальників до екстремального виду діяльності. *Psychological journal*. 2019. № 7. С. 122–129. doi: <https://doi.org/g/0000-0002-8948-3816>.

Стаття надійшла до редколегії 08.04.2020

Pasko O. – Ph.D in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Criminology and Psychology of the Odessa State University of Internal Affairs, Odessa, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9555-1101>

Structural Components of Investigator's Readiness for Professional Activity

The purpose of the article is to generalize the scientific state of development and unification of the unified structure of the components of readiness of employees of pre-trial investigation bodies for professional activity. This will allow to determine certain criteria of requirements that must be met by a modern highly qualified and competent investigator. Methodology. Theoretical interrelated research methods were used to solve the set tasks: analysis, comparison, generalization of scientific-theoretical and research data, systematization, etc. in order to compare different points of view, clarify the content of individual concepts, the essence of the components of the investigator's readiness for professional activity. The scientific novelty of the obtained results is the following: the structural elements that make up the components of the investigator's readiness for professional activity have been improved, taking into account the functional responsibilities of the employees of the pre-trial investigation bodies, for the first time, it is proposed to define the motivational component not as a separate element, but as a trigger for other interconnected components (emotional, cognitive and activity), during the personnel selection for the National Police of Ukraine it has been further developed the need to take into account the components as a necessary factor of determining the high level of professional competence of the investigator. Conclusions. The scientific work deals with scientific approaches to the study of the components of the investigator's readiness for professional activity. As a result, four elements are identified that make up the structural components of the investigator's readiness for professional activity: emotional, cognitive and activity, which are determined by motivational. Each of the components is interconnected and interdependent. The author proposes to take into account the components as a necessary factor of determining the high level of professional competence of a police officer in the personnel selection for the National Police of Ukraine.

Keywords: readiness; component; emotional; cognitive; activity; motivational components.